

אלו טרפות פרק שלישי הולין

מה.

עין משפט נר מצוה

מד א מיי פ"ב מהל' טומאת מת הל"ח: מה ב מיי פ"ב מהל' שמיטה הל' ט כ סמג עשין סג טו"ש י"ד סי' דל סעיף ג: מו ג מיי' שם טו"ש' שם סעיף ד: מז ד מיי' שם ועין נכ"מ טו"ש' שם סעיף ה וסעיף ו: מח ה ו מיי' שם הלכה כד טו"ש' שם סעיף ז: מט ז ח ט מיי' שם פ"א הלכ' ו ז [ח] סמג שם טו"ש' י"ד סי' כ סעי' א: נ י מיי' פ"ו מהל' שמיטה הל"א סמג עשין סג טו"ש' י"ד סי' לד פ"ו: נא כ מיי' פ"ט מהל' מנשה הקדשות הל"י: נב ל מיי' פ"ו מהל' שמיטה הל"ג סמג עשין סג טו"ש' י"ד סי' גל ס"א: נג מ מיי' שם טו"ש' שם סעי' ז:

לעני רש"י

שולחן א"ר [שולחן]. לרין. פורציל"א. חלל הצואר.

רבינו גרשום

פי הקנה: נסדקה. כלומר באורן הקנה: הכי גרסינן (א) איכא דאמרי אמרה רבנן קמיה דר' יוחנן משמיה דר' יוחנן כלומר כשאמרו שמיטה דר' יוחנן שבתא ואמר להו ידעין חברין בבליא כו': אמר רבא תחתיה שהיא עליגנה מתיים עליגנה כשהבהמה מהלכת וכשתולין אותה תחתיה יצחק פי יוסף ובלבד שלא תיגס כלומר שלא יהא שום בר אדם אונסה אלא כדי שהיא עצמה תפשוט: אנסה עצמה מאי כלומר מי אמרי' כיון דלאו כל שעתא אין צוארה כ"כ (פשוטה) אסור דלאו מקום שחיטה הוא או דילמא כיון דיכול לפשוט עדי אורו מקום מקום שחיטה מקרי תיקי: נידון כריאה ונקובתו במשנה. כנגדו בביצים ניכר כלומר בביצים בהמה שיש שם שני קרומות וכל מה שבקריה נידון כמות עצם שהמות מונח בו זו היא קריה ואין מונח במקום אחד אלא חורין יש בעצם שמונת בשנים ושלשה מקומות והכי קאמר מוח שבמקום אחד וכל מה שסביב המוח בחורין כולן נידונין כמות ומה דינו של מוח ניכר קרום של מוח בכל שהוא טרפה: נידון בחוות השדרה ברוב עורו של מוח:

(ב) וכו' גרסמ ספר הנמומה לרבינו כיון כגמ' כלאו ועי' בב"מ צו"ד סמגן ל"ד. (ג) נראה דל"ל אמר ליה ר"ח נר יוסף ל"ב.

מצטרפין לבמלא מקדה. לאו משום דזעבו למסתם כז"ש (א) אלא משום דז"ש י פירשו שיעור נקט שיעורא דז"ש: **אישתמיטתיה הא דאמר בו.** ס"ד לרז ירמיה דאפילו נקצים שיש צהם חסרון קאמר דמלטרפין לרובה מדנקט כנפה דמשמע נקצי נפה שיש צהם חסרון איירי ו ונסקי דזשאין צהן חסרון איירי ולא נקט נפה אלא לומר דמלאה נקצים כנפה ולשון אישתמיטתי קשה: **נימלך ממנה רצועה מצטרפת לבאיסר.** תימה לישמועין ניקצה וכ"ש רצועה: **כדי שיבנם איסר דרחבו.** פירוט לרצחו של איסר שישעיהו שם על רצחו ויכנס לאפוקי דרך עזיבו: **אנסה עצמה.** שפטה ו ראשה יותר מדאי לטול יק צנור: **חורתך שתי צלעות מכאן ומכאן.** פירש ר"ח שמים מכאן ושמים מכאן והאי מוח לא הוא כההוא דמסתמ תמיד (דף גל.) שלא היו שם שום צלעות כדמתן צ"ל לא היו כופתין: מר

נקבים שיש בהן חסרון מצטרפין לכאיסר ושאיין בהן חסרון מצטרפין לרובא בעופא מאי אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר ימקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה אמר רב פפא וסימניך נפאי ינפחתה כדלת אמר רב נחמן כדי שיבנם איסר לרחבו (ב) נסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה וחוליא אחת למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה חוליא דקאמר רב אלא אימא יאפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן הכי אמר להו ידעין חברין בבליא לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חיאי בר יוסף קמיה דרבי יוחנן וכל הצואר כולו כשר לשחיטה ממטבת הגדולה עד כנפי ריאה התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אמר וכל שפושטת צוארה ורועה ובלבד שלא תאנס בעי רב חנינא ואיתימא רב חניניה אנסה עצמה מהו תיקן יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מבנייהו אנס בסימנים ושחט פסולה ניכר הקנה למטה מן החוזה נידון כריאה תנו רבנן (ב) איזהו חוזה זה הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרס חותך שתי צלעות משתי דפנות איך ואילך וזהו חוזה הניתן לכהנים: ניכר קרום של מוח: רב ושמואל דאמרי תרווייהו קרמא (ב) עילאה אע"ג דלא אינקיב תתאה ואמרי לה לעד דאינקיב תתאה אמר רבי שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנח ביה מוחא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בביצים ניכר א"ר שמעון בן פוי אמר רבי"ל משום בר קפרא מוח כל מה שבקדירה נדון כמות התחיל למשוך נדון כחוט השדרה ומהיכן מתחיל לימשך אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי יכמין שני פולין

ולא נטל הפחת אלא תלוי ועומד זקוף שם כעין דלת כזמנתו: **כדי שיכנס איסר לרחבו.** ושיעור גדול הוא זה מאיסר דהכא דענין נכנס ויולא משום דאין כלן חסרון והדלת סומס את הנקב: **נסדקה.** ללכרה. וקילא מכולו וליכא דנפקא לרחבה צרובה מתוך שהריאה מושכת למטה והצואר מושך למעלה ניתק והולך לגמרי ולא הדר חלים שולדרי"א צלע"ז אבל ללכרה כל כמה שהצואר נמשך הסדק סוגר והולך הלכך הדר חלים: **חוליא.** טבעת שמעמי. וזעני נראה שהן שלש טבעות כדאמרין בזמנות (דף גט.) כדי שיכרוך וישנה וישלש הוא חוליא לגבי צלית: **מה חוליא ומה חוליא.** למה לכס החוליות הללו דקאמר רב: הכי גרסינן **אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן:** הכי ולא גרסינן **איכא דאמרי:** הכי. דקאמר רבי יוחנן משהו למעלה ומשהו למטה אמרוה קמיה משמיה דרבי יוחנן: **הרין צנלאי.** רבי יוחנן מצבל סליק: **כי האי טעמא.** לשנח קאמר: **מטבעה הגדולה.** כרבי יוסי צרבי יהודה ומחלוקתו בפ"ק (לעיל דף יח.) נקט לה מיהו אן קיימא לן כרבי חנינא בן אנטונינוס דמשפוי כובע ולמטה כשרה [לעיל יע.] דהיינו למעלה מן הטבעת: **כנפי ריאה.** אוני ריאה: **הסחסוה.** כדמפרש רבא תחתונה כשהבהמה תלויה דהיינו אונות קטנות שהיא עליונה כשאוחזין בקנה והריאה תלויה למטה: **כנפי.** כמות שהן נמתחין ופורשין כנפים למעלה אע"פ שהקנה יורד צנייהם עד מקום חיבורן: **שאני אומר כל שפושטת צוארה ורועה.** ולא יומר לכך אני מפרש תחתונה שהיא עליונה שלא תאמר תחתונה כשאוחזין הקנה דהיינו כנגד כל הריאה: **שלא תאנס.** למשוך הסימנים מוח לחוזה צדי אדם: **אנסה עצמה.** לפשוט מאד צוארה כשעמ שמיטה מוח: **סיקו.** ולחומרך וכן הלכה: **למטה מן החוזה.** למקום שאין ראוי לשמיטה: **נידון כריאה.** נקב משהו ולא צרוב כגרגרת: **ס"ר איזהו חוזה.** לגבי חוזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים: **הרואה את הקרקע.** אינו משזר מן הצלעות צרובה הצדדין כלום אלא השומן התחתון כמות שהוא (ב) בחסותו שזרשתי הצלעות: **למעלה עד הכרס וכו'.** ושיעור ארכו למעלה עד הכרס כשהבהמה תלויה להפשיט היו נוטלים אותו וחומך צ' צלעות הקטנות העליונות עמו משמי דפנות אחד ומכאן והן סבבי הקנה ונקראין פורציל"א: **קרמא עילאה.** המחובר לגולגולת מצפנים: **ואע"ג דלא אינקיב סתאה.** הקרום הרך ששהמות מונח בתוכו: **חייתא.** שק כמו (צ"מ דף יד.) חייתא דקיערי: **דמתנה ציס מוחא.** שהמות מונח בתוכו: **כנגדו צביצים ניכר.** צביצי זכר אתה יכול להכיר (ז) צביצים המוח בגס להן יש שני קרומים לצד הכיס והאחד חילון ואחד שהצביצים מנוחים זו. ומתוך שקרום התחתון של מוח דק מאלד ואין ניכר לגמרי ונראה כמות עצמו הוא נותן לו סימן צביצים: **כל מה שבקדירה.** צוגולגולת עד שלא התחיל לצאת מן הקדירה ליעשות חוט שהרי חוט השדרה מן המוח הוא צל: **נידון כמות.** נקב משהו: **לימשך.** לצאת מן הקדירה לצד החוט: **נידון כחוט.** צפסיקת הרוב:

פולין

חסייקורי מסייקרי צי. נכדדין הם צמה שאני סועד אלס והנאחם היא ואין זו מתנה: **כנפה.** הגרגרת סביב סביב להיקפה נקצים דקים כנפה: **מלטרפין הנקצים לרובה.** אילו היו כולן מחוברים יחד היה רובה נפסק טרפה: **וצוגולגולת.** לגבי אהל המת תניא (אלהות פ"ב משנה ג) צההיא דכמה חסרון בשדרה קמני סיפא (ב) וצוגולגולת כדי שינטל מן החי וימות הוא חסרון ולא נטמא ואמרין צכורות (דף לח.) כמה ינטל מן החי וימות כמלא מקדח של רופאים ומני עלה דלס יש צו נקב אחד ארוך שאין עגול רואים אותו אם יתנו ארכו לעגלו והוי כמלא מקדח הוא חסרון או אפילו יש צו נקבים קטנים הרבה כולן מלטרפין לכמלא מקדח: **אלמא ליון.** דשיעור חסרון גולגולת כמלא מקדח הוא מלטרפין נקצים הקטנים לכמלא מקדח כאלו הוא חד נקב ולא יצנין צהו שיעורא אחרניא: **והכא נמי אע"ג (ב) דצפסוקות שיעורא לרובה גצי נקובה תנן צמתניתין (לקמן דף גז.) עד כמה תחסר עד כאיסר האיטלקי אלמא נקב הקנה טריפתו ככאסר וגבי נקבים קטנים (א) צני כאיסר לשעוריהו: **אישמיעטיה.** להאי נקשה: **מלטרפין לרובה.** דהו כפסיקה בעלמא דלא מייחסרא וניקצה כנפה נמי דליכא חסרון: **ניטלה הימנה רצועה.** ללכרה דליכא חסרון: **מלטרפס לאיסר.** אי (ב) כי מעגלת לה הוא איסר טרפה: **בעופא.** נקצים דחסרון צנוף דליכא למימר כגרגרת דיהי כאסר צמנה הוי שיעוריה: **מקפלו.** חותך למטה מן הנקבים וצלעיהם עד שיכול לקפל הרצועה שהן צה כלפי פי הקנה ומניחו למקום צין הנקבים והשלם שצין נקב לנקב את רוב הקנה אע"ג דצנקבים גרידי ליכא רובה: **טריפה.** הואיל ויש צהן חסרון ושיעור סומיט נקבים זה לזה כנפה דהא אינקבה כנפה קיימין: **וסימניך.** שלא תשכח שמועה זו ולא תימא כאסר או מלטרפין לרובה: **נפאי.** כעין שעושין הנפה שמתין שם יריעות וצו הכוס על פי העוגל. וזה סימן יהא לך נקצה כנפה שאלת ומעשה נפה השיבון: **נפחה כמין דלם.** ואל נטל הפחת אלא תלוי ועומד זקוף שם כעין דלת כזמנתו: **כדי שיכנס איסר לרחבו.** ושיעור גדול הוא זה מאיסר דהכא דענין נכנס ויולא משום דאין כלן חסרון והדלת סומס את הנקב: **נסדקה.** ללכרה. וקילא מכולו וליכא דנפקא לרחבה צרובה מתוך שהריאה מושכת למטה והצואר מושך למעלה ניתק והולך לגמרי ולא הדר חלים שולדרי"א צלע"ז אבל ללכרה כל כמה שהצואר נמשך הסדק סוגר והולך הלכך הדר חלים: **חוליא.** טבעת שמעמי. וזעני נראה שהן שלש טבעות כדאמרין בזמנות (דף גט.) כדי שיכרוך וישנה וישלש הוא חוליא לגבי צלית: **מה חוליא ומה חוליא.** למה לכס החוליות הללו דקאמר רב: הכי גרסינן **אמרוה קמיה דרבי יוחנן משמיה דרבי יוחנן:** הכי ולא גרסינן **איכא דאמרי:** הכי. דקאמר רבי יוחנן משהו למעלה ומשהו למטה אמרוה קמיה משמיה דרבי יוחנן: **הרין צנלאי.** רבי יוחנן מצבל סליק: **כי האי טעמא.** לשנח קאמר: **מטבעה הגדולה.** כרבי יוסי צרבי יהודה ומחלוקתו בפ"ק (לעיל דף יח.) נקט לה מיהו אן קיימא לן כרבי חנינא בן אנטונינוס דמשפוי כובע ולמטה כשרה [לעיל יע.] דהיינו למעלה מן הטבעת: **כנפי ריאה.** אוני ריאה: **הסחסוה.** כדמפרש רבא תחתונה כשהבהמה תלויה דהיינו אונות קטנות שהיא עליונה כשאוחזין בקנה והריאה תלויה למטה: **כנפי.** כמות שהן נמתחין ופורשין כנפים למעלה אע"פ שהקנה יורד צנייהם עד מקום חיבורן: **שאני אומר כל שפושטת צוארה ורועה.** ולא יומר לכך אני מפרש תחתונה שהיא עליונה שלא תאמר תחתונה כשאוחזין הקנה דהיינו כנגד כל הריאה: **שלא תאנס.** למשוך הסימנים מוח לחוזה צדי אדם: **אנסה עצמה.** לפשוט מאד צוארה כשעמ שמיטה מוח: **סיקו.** ולחומרך וכן הלכה: **למטה מן החוזה.** למקום שאין ראוי לשמיטה: **נידון כריאה.** נקב משהו ולא צרוב כגרגרת: **ס"ר איזהו חוזה.** לגבי חוזה ושוק של שלמים הניתן לכהנים: **הרואה את הקרקע.** אינו משזר מן הצלעות צרובה הצדדין כלום אלא השומן התחתון כמות שהוא (ב) בחסותו שזרשתי הצלעות: **למעלה עד הכרס וכו'.** ושיעור ארכו למעלה עד הכרס כשהבהמה תלויה להפשיט היו נוטלים אותו וחומך צ' צלעות הקטנות העליונות עמו משמי דפנות אחד ומכאן והן סבבי הקנה ונקראין פורציל"א: **קרמא עילאה.** המחובר לגולגולת מצפנים: **ואע"ג דלא אינקיב סתאה.** הקרום הרך ששהמות מונח בתוכו: **חייתא.** שק כמו (צ"מ דף יד.) חייתא דקיערי: **דמתנה ציס מוחא.** שהמות מונח בתוכו: **כנגדו צביצים ניכר.** צביצי זכר אתה יכול להכיר (ז) צביצים המוח בגס להן יש שני קרומים לצד הכיס והאחד חילון ואחד שהצביצים מנוחים זו. ומתוך שקרום התחתון של מוח דק מאלד ואין ניכר לגמרי ונראה כמות עצמו הוא נותן לו סימן צביצים: **כל מה שבקדירה.** צוגולגולת עד שלא התחיל לצאת מן הקדירה ליעשות חוט שהרי חוט השדרה מן המוח הוא צל: **נידון כמות.** נקב משהו: **לימשך.** לצאת מן הקדירה לצד החוט: **נידון כחוט.** צפסיקת הרוב:**

נקב אחד ארוך. ונקודה בחסרון (לקמן (ב) מצטרפים למלא מקדח. וזו אינה עומתה צהל לנית שחל, פלוגתא דשדרה וגולגולת צההות פ"ב מ"ג) דליכא דהכי שינטל מן החי וימות, דהכי אמרינן צנפיקן (נכ) גצי שדרה וכן לטריפה (לקמן (ב) חרין בבליא. ר' יוחנן מצבל הוא ועלה ללך ישראל (גירסין נח.)

שיטה מקובצת
אן וגבי נקבים קטנים נמי ככאסר: (א) שהוא מתפרש בחסותו שבראשי הצלעות: (ב) הקרום הרך שהמות מונח בתוכו הסי"ד ומה"ד וסימניך למי"ד קרמא תתאה הסי"ד: (ז) יכול להכיר רבוצת המוח: (ח) משום דבי"ש פירשו שיעורן נקט: (ט) שיש בהם חסרון איירי ומשני דבש"ס: (י) אנסה עצמה ששטה צוארה יותר מדאי:

רבינו גרשום

ניקבה כנפה. הגרגרת שניקבה ולא ניקבה במקום אחד אלא ברוב מקומות ניכר נקבים דקין מצטרפת לרובה כלומר אם בין כל הגי נקבים שיעורין כרוב חללה טרפה. מתיב ר' ירמיה בר אבא ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך כו' מצטרפין לכמלא מקדח דשיעור נקב וגולגולת לענין טרפה כמלא מקדח: הכא נמי כיון דשיעורו בכאסר כו' כרבעינין למימר לקמן: נפחתה כדי שיכנס איסר לרחבו: בעופא מאי. כלומר בעופא דאין אנו יכולין לשער נקבים שיש בהן חסרון בכאסר שהקנה אינו רחב כל כך היכי משערינן. מקפלו ומניחו על פי הקנה כו'. כלומר נצ"פ נקב הקנה: וסימניך נפאי. כלומר כשם ששוחטין נפאי ע"פ העוגל כך שוחטין הכא ומניחו על

(א) [לקמן מ: ט.] (ב) [לקמן ז: ג.] (ג) [פסחים ט: ז.] (ד) [תוספתא פ"ט הל"ג.] (ה) [לקמן ט: ט.] (ו) גי' רש"ל ובגולגולת צה"א כמלא מקדח ובה"א כדי וכו' וע"ש שכתב שט"ס צה"א ועיין רש"ל (א) [נ"א המוח דליכא גס לכן וכו' ונמתק מיבת רבי"ת רש"ל.] (ב) [צההות פ"ב משנה ג.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והכא נמי אע"ג דבפסיקת הגרגרת שיעורא: (ב) ד"ה מלטרפין לאכאסר אי כד מעגלת:

מוסף רש"י

נקב אחד ארוך. ונקודה בחסרון (לקמן (ב) מצטרפים למלא מקדח. וזו אינה עומתה צהל לנית שחל, פלוגתא דשדרה וגולגולת צההות פ"ב מ"ג) דליכא דהכי שינטל מן החי וימות, דהכי אמרינן צנפיקן (נכ) גצי שדרה וכן לטריפה (לקמן (ב) חרין בבליא. ר' יוחנן מצבל הוא ועלה ללך ישראל (גירסין נח.)

שיטה מקובצת

אן וגבי נקבים קטנים נמי ככאסר: (א) שהוא מתפרש בחסותו שבראשי הצלעות: (ב) הקרום הרך שהמות מונח בתוכו הסי"ד ומה"ד וסימניך למי"ד קרמא תתאה הסי"ד: (ז) יכול להכיר רבוצת המוח: (ח) משום דבי"ש פירשו שיעורן נקט: (ט) שיש בהם חסרון איירי ומשני דבש"ס: (י) אנסה עצמה ששטה צוארה יותר מדאי:

רבינו גרשום

ניקבה כנפה. הגרגרת שניקבה ולא ניקבה במקום אחד אלא ברוב מקומות ניכר נקבים דקין מצטרפת לרובה כלומר אם בין כל הגי נקבים שיעורין כרוב חללה טרפה. מתיב ר' ירמיה בר אבא ובגולגולת שיש בה נקב אחד ארוך כו' מצטרפין לכמלא מקדח דשיעור נקב וגולגולת לענין טרפה כמלא מקדח: הכא נמי כיון דשיעורו בכאסר כו' כרבעינין למימר לקמן: נפחתה כדי שיכנס איסר לרחבו: בעופא מאי. כלומר בעופא דאין אנו יכולין לשער נקבים שיש בהן חסרון בכאסר שהקנה אינו רחב כל כך היכי משערינן. מקפלו ומניחו על פי הקנה כו'. כלומר נצ"פ נקב הקנה: וסימניך נפאי. כלומר כשם ששוחטין נפאי ע"פ העוגל כך שוחטין הכא ומניחו על

אלו טרפות פרק שלישי הולין

מִרְבֵּי בַר חַיִּיאַ מַתְנֵי אִיפְכָא. פ"י צקונטרס דמסתברא כלישנא קמא
 (ס) דקיס ליה רבי יוחנן צשיטתיה לעיל דלמר ניקב הקנה למטה
 מן החזה נידון כריאה ונראה דלולין צכולה לחומרא מדלא איתמר
 הלכתא לא כמר ולא כמר וגם רבי יוחנן דלמר ניקב הקנה למטה מן
 החזה משמע צין דריאה צין דכבדא
 נדון כריאה וכן רבינו חננאל פסק
 לחומרא דשלשתן נקובתן צמשהו צין
 דכבד צין ללצ צין דריאה:

מֵאֵן דַּאֲמַר רֹב עוּרֵי רֹב מוּחוּ
מֵאֵי דַּלְמָא ה"ה צְרוּ
 מוחו לצד טרפה ונקט רוב עורו
 לאשמועינן דלפילו עורו צעי רוב
 ורבינו חס מפרש דמצעי ליה אי
 צעי נמי רוב מוחו ועורו דנקט מפני
 שהוא עיקר ומכל מקום בלא מוחו
 נמי אינה טריפה:

נִתְמוּזַן מוּחִיהָ דְרִין. מימה
 לרבי"ס דמיימי ראה ממות
 דראש דשיעורו צנק צמשהו למוח
 (חוט השדרה דשיעורו צרוצו):
 עד

פולין יש מונחין על פי הקדרה מן הפולין
 ולפנים כלפנים מן הפולין ולחוץ בלחוץ ופולין
 עצמן איני יודע אומסתברא כלפנים רבי ירמיה
 בדק בעופא ואשכח כמין שני פולין מונחין
 על פי הקדרה: ניקב הלב לבית חללו: בעי
 רבי זירא לבית חלל קמן או לבית חלל גדול
 א"ל אביי מאי תיבעי לך מי לא תנן (ר"ש
 אומר עד שתנקב לבית הסמפונות (א) ואמר
 רבה בר תחליפא אמר רבי ירמיה בר אבא
 אמר רב עד שתנקב לסמפון גדול הכי
 השתא התם לבית הסמפונות קתני להיכא
 דשפכי סמפונות כולהו והכא לבית חללו
 קתני צמה לי חלל גדול מה לי חלל קמן קנה
 הלב רב אמר צבמשהו ושמואל אמר ברובו

הי ניהו קנה הלב (א) אמר רבה בר יצחק אמר רב חלב שעל גבי דפנות דפנות
 סלקא דעתך אלא שעל גבי דופני ריאה אמר אמימר משמיה דרב נחמן תלתא
 קני הוו חד פריש לריאה וחד פריש לכבדא דריאה כריאה
 דכבדא ככבדא דליבא פליגי מר בר חייא מתני איפכא דריאה ככבדא דכבדא
 כריאה דליבא פליגי אול רבי חייא בר יוסף אמרה לשמעתא דרב קמיה דשמואל
 א"ל אי הכי אמר אבא לא ידע בטרפות ולא כלום: נשבר השדרה: ת"ר
 (א) חוט השדרה שנפסק ברובו דברי רבי רבי יעקב אומר אפילו ניקב הורה רבי
 כרבי יעקב אמר רב הונא אין הלכה כרבי יעקב וכמה רובו רב אמר רוב
 עורו ואמרי לה רוב מוחו מאן דאמר רוב מוחו כ"ש רוב עורו למאן דאמר
 רוב עורו רוב מוחו מאי ת"ש דאמר נילוי אמר רב הונא רובו שאמרו רוב
 עורו מוח זה לא מעלה ולא מוריד רב נתן בר אבין הוה יתיב קמיה דרב בדק
 ברוב עורו וקא בדיק ברוב מוחו א"ל אם רוב עורו קיים מוח זה אינו מעלה
 ואינו מוריד אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי הנתמך פסול
 נתמסמם פסול איזוהי המרכה ואיזוהי המסמסה המרכה כ"ל שגשפך בקיתון
 מסמסה כ"ל שאינו יכול לעמוד בעי רבי ירמיה אינו יכול לעמוד מפני
 כבדו מאי תיקון בי רב אמרי נתמסמם פסול (א) נתמוזו כשר מיתבי
 (א) רשב"א אומר בהמה שנתמוזו מוחה טרפה ההיא נתמסמם איתמר
 איני והא לוי הוה יתיב בי מסותא חזייה לההוא גברא (א) דטרייה לרישיה
 אמר נתמוזו מוחיה דרין לאו דלא חיי אמר אביי לא לומר שאינו מוליד
 עד היכן חוט השדרה אמר רב יהודה אמר שמואל עד בין הפרשות
 רב דימי בר יצחק הוה קא בעי למיזל לבי חזויא אתא לקמיה (א) דרבי
 יהודה אמר ליה ליחוי לי מר בין הפרשות היכא א"ל זיל אייתי לי גדי ואחוי
 לך אייתי ליה גדי שמינה א"ל בליעה טפי ולא ידע אייתי ליה כחוש א"ל
 בליטן טפי ולא ידע א"ל תא אגמך גמרא (א) הכי אמר שמואל עד אחת
 טרפה שלישיית כשרה שניה איני יודע בעי רב הונא בריה דרב יהושע

פולין. גלג"ץ: על פי הקדרה. למקום חזור והגולגולת:
 ופולין עצמן. מוח שכנגד הפולין: חלל גדול חלל האמצעי: חלל
 קטן. הרצה חדרים קטנים יש לו סביב: סמפון גדול. אמצעי
 שצאומה: הסם לצית הסמפונות קטני. ולא תני לצית הסמפון
 אצל הכא לא תני לצית החללים אלא

לצית חללו: קנה הלב. לקמן מפרש:
צמשהו. אם ניקב: כל חלב מקרי
 חלב צין טמא צין טהור ושמן אינו
 אלא לשון חממים כגון גבי שתי
 חמיכות אחת של חלב ואחת של שומן
 דעל אצרכך קרי ליה שומן משום
 דגבי חלב תנייה: על גבי דפנות.
 היורד על הללעות מן השדרה: על
 גבי דפנות ס"ד. ומאי חיותא תליא
 ציה: שעל גבי דופני ריאה. קנה
 שומן שיוצא צין שתי ערוגות הריאה
 וצדוק צשדנה ומחוצר לחלל הלב:
פלתא קני הוו. לאחר שהקנה נכנס
 לחזה מתפצל לשלשה: חד פריש
 לריאה. ומתחלק צמוכה והן הן
 סמפונות: דריאה כי ריאה. צנק
 משהו: דכבדא כי כבדא. עד שינטל
 כולו דקמתן (לעיל מב). גבי כבד ולא
 שתייר ממנה כלום: דליבא פליגי.
 רב ושמואל לעיל: משני איפכא.
 דריאה עד שינטל ככבדא וככבדא
 כי ריאה צמשהו ודליבא פליגי רב
 ושמואל. וכלישנא קמא מסתברא דהא
 קס ליה רבי יוחנן כוותיה דלמר לעיל
 ניקב צ למטה מן החזה נידון כריאה:
אמרה לשמעתא דרב. דלמר צמשהו
 קמיה דשמואל ואכתי לא הוה שמיע
 ליה דרב צסורא הוה ראש ישיבה
 והתם הוה אמר שמעתמיה ושמואל
 הוה צנהרדעא: אבא. רב. הכי
 הוה קרי ליה שמואל דרב (א) הוה
 עדיף מיניה. איני שמעתי אבא ואית
 דגרסי (א) אבא חצרי: הורה רבי.
 שצא מעשה לידו והורה להחמיר ולא
 סמך על דצרי: רוב עורו. אם
 נחמך לרוב היקף עורו סביב אע"פ
 שהמוח לא נפרד עורו טרפה: ואמרי
 לה רוב מוחו. דכיון שנפסק ונפרד
 המוח מצפנים אע"ג שהעור כולו
 קיים טרפה: צ"ש רוב עורו. שהרי
 מרוב העור מחזיקו וכיון שנפסק
 העור סוף המוח (א) נפרד ולאכתי:
 נילוי. שס חכס: צדיק צרוצ עורו.
 ואשכח דלא איפסיק רוציה והדר צני
 למיצדק צרוצ מוחו דליהו נמי

הי ניהו קנה הלב (א) אמר רבה בר יצחק אמר רב חלב שעל גבי דפנות דפנות
 סלקא דעתך אלא שעל גבי דופני ריאה אמר אמימר משמיה דרב נחמן תלתא
 קני הוו חד פריש לריאה וחד פריש לכבדא דריאה כריאה
 דכבדא ככבדא דליבא פליגי מר בר חייא מתני איפכא דריאה ככבדא דכבדא
 כריאה דליבא פליגי אול רבי חייא בר יוסף אמרה לשמעתא דרב קמיה דשמואל
 א"ל אי הכי אמר אבא לא ידע בטרפות ולא כלום: נשבר השדרה: ת"ר
 (א) חוט השדרה שנפסק ברובו דברי רבי רבי יעקב אומר אפילו ניקב הורה רבי
 כרבי יעקב אמר רב הונא אין הלכה כרבי יעקב וכמה רובו רב אמר רוב
 עורו ואמרי לה רוב מוחו מאן דאמר רוב מוחו כ"ש רוב עורו למאן דאמר
 רוב עורו רוב מוחו מאי ת"ש דאמר נילוי אמר רב הונא רובו שאמרו רוב
 עורו מוח זה לא מעלה ולא מוריד רב נתן בר אבין הוה יתיב קמיה דרב בדק
 ברוב עורו וקא בדיק ברוב מוחו א"ל אם רוב עורו קיים מוח זה אינו מעלה
 ואינו מוריד אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי הנתמך פסול
 נתמסמם פסול איזוהי המרכה ואיזוהי המסמסה המרכה כ"ל שגשפך בקיתון
 מסמסה כ"ל שאינו יכול לעמוד בעי רבי ירמיה אינו יכול לעמוד מפני
 כבדו מאי תיקון בי רב אמרי נתמסמם פסול (א) נתמוזו כשר מיתבי
 (א) רשב"א אומר בהמה שנתמוזו מוחה טרפה ההיא נתמסמם איתמר
 איני והא לוי הוה יתיב בי מסותא חזייה לההוא גברא (א) דטרייה לרישיה
 אמר נתמוזו מוחיה דרין לאו דלא חיי אמר אביי לא לומר שאינו מוליד
 עד היכן חוט השדרה אמר רב יהודה אמר שמואל עד בין הפרשות
 רב דימי בר יצחק הוה קא בעי למיזל לבי חזויא אתא לקמיה (א) דרבי
 יהודה אמר ליה ליחוי לי מר בין הפרשות היכא א"ל זיל אייתי לי גדי ואחוי
 לך אייתי ליה גדי שמינה א"ל בליעה טפי ולא ידע אייתי ליה כחוש א"ל
 בליטן טפי ולא ידע א"ל תא אגמך גמרא (א) הכי אמר שמואל עד אחת
 טרפה שלישיית כשרה שניה איני יודע בעי רב הונא בריה דרב יהושע

קיים: נתמך פסול נתמסמם פסול גרסינן. ואחוט השדרה קאי. אע"ג דהמסמסה קילא מהמרכה כדמפרש ואזיל אפילו הכי תנא תרווייהו
 דאי תנא המסמסה לחודה הוה מפרשין דהיינו נשפך קיתון. המרכה לשון מוכך שנתרככה ונעשית המוח צתוך הקרום כמים ונשפך
 מראשו לסופו ומסופו לראשו ואם היו נוקצין אותו היה יוצא דרך הנקב: ואינו יכול לעמוד. מפני שנעשה ללול אצל לא כל כך שיהיה נשפך
 בקיתון של מים אצל כשאחזין אותו ומניח קלתו למעלה מידו הוה נכסף ונפול: מפני כבדו. שהוא עב וכבד אצל לא מתרך מצפנים
 מזה חולי הוה זה שמכבדו או לא. וכל הני נתמך ונתמסמם בכלל נפסק החוט הן דקיס להו לרבנן שמתוך ליקוי זה עמיד לניקב וליפסק
 אי נמי אין פיסוק גדול מזה אע"ג דלמרן מוח זה לא מעלה ולא מוריד ה"מ צהפרדה אצל צהמרכה (א) לא: סיקו. וכל תיקו דליסורא
 לחומרא: נתמסמם פסול. דקאמרת: נתמוזו כשר. ולהכי הדר נקט נתמסמם פסול דלא תימא נתמוזו ונתמסמם חדא הוה ולאפילוגי
 עליה אתא: נתמוזו. נתרוקן מהמוח מקצתו מאליו: צטרייה. מינצי"ר צלע"ז: נתמוזו מוחיה דרין. דואג היה עליו ואומר או
 חלו לזה שנתמוזו מוחו: שאינו מוליד. תולדות האיש מן המוח היא צאה שגיד הנשה של ירך וגיד הגוייה כולן מחוצרין לחוט השדרה שהוא
 מתפצל ויוצא מתחת השדרה ונעשה גיד אלל הירכס ונכנס לחוכו: עד היכן חוט השדרה. עד היכן כמו של חוט (א) להיות צמהה טרפה
 צפסיקתו. החוט יוצא מן המוח והולך על פני כל השדרה והאליה עד סוף הונב: עד צין הפרשות. עד מקום שהוא מתפרש ומתפצל פולין.
 כנגד הירכס הוה מתחיל ליפול ויוצא ראש אי לירך זו ואחד לו והאמצעי יורד לונב ולמטה מאותן פילולין כנגד שתי אצבעות הוה חזר
 ומתפצל עוד לג' ולמטה מהם עוד מתפצל וכן צהרצה מקומות עד סופו. ואם נפסק מן המוח ועד צין הפרשות הללו כל מקום שנפסק
 שם רובו טרפה ואם למטה מבצין הפרשות נפסק כצר תשש כמו והיירכס מעמידין את שדרתו ואינה מתה צכ: אייתי ליה גדי שמן.
 שחוט ומופשט ולא היה לו שהות לעכב עד שיקרעו ויראה לו הפילולין מצפנים והיה מראה לו מצחון שחוט לצן הוה (א) ונפרד מצחון
 כשנכנס צבצר האליה לכאן ולכאן מתחת לעס: ולא ידע. החוט מצחון והוה ארוך לכוון עד מלא חוט השערה שאם נפסק לכאן טרפה
 ואם נפסק לכאן כשרה: צליטן טפי. והעס של צוקא דאטמא דוחק הצצר ומדובק דוחק צו את מוח החוט הנפצל עליו עד שנעשה דק
 ואינו ניכר: עד אחס. כ"מ שיפסק מן האזר עד צין הפרשה ראשונה טרפה נפסק צין הפרשה שלישיית כשרה שניה איני יודע:

גד א מיי פ"ו מה"ל
 שחטה ה"ג סמג
 עשין סג טו"ע י"ד סימן
 לא ס"ד:
 גה ב מיי שם ה"ה סמג
 שם טו"ע י"ד ס"י מ
 קני א:
 גו ג מיי שם טו"ע
 שם ספי"ד ו"י לז
 ס"י:
 גז ה מיי שם פ"ט ה"ה
 סמג שם טו"ע שם
 ס"י לז ספי"ד א:
 גח ו מיי שם טו"ע שם
 קני ב:
 גט ז מיי שם טו"ע שם
 ספי"ד א:
 ח ט י ב מיי שם ה"ל
 צ טו"ע שם ספי"ד ג:
 סא ל מיי שם ה"ה
 (ופ"ו הלכה ז)
 טו"ע שם ספי"ד (וס"י
 לא ספי"ד צ):
 סב מ מיי שם פ"ט
 הלכה ג ד ועין
 צכ"מ טו"ע י"ד סימן לז
 ס"ה:

לעיו רש"י

גלג"ץ. בלוטו.
 מניציי"ר (מניציי"ר א).
 הוכה במכה.

רבינו גרשום

דליבא פליגי רב ושמואל:
 אמרה לשמעתיה דרב
 לקמיה דשמואל כלומר
 הא דאמר רב עד שתינין
 לסימפון גדול: וקא בדיק
 ברוב מוחו כלומר אם
 רוב מוחו קיים: נתמך
 פסול כלומר חוט השדרה:
 כער ר ירמיה אחוז ואינו
 יכול לעמוד כ"י כלומר
 אמרת כל שבעמדי ואינו
 יכול לעמוד. אחוז ואינו
 יכול לעמוד מפני כבדו
 מאי תיקו: נתמסמם פסול
 כ"י כלומר חוט השדרה.
 נתמוזו כשר לשון שבר:
 עד בין הפרשות כלומר
 עד הצעם. האי בליע ולא
 ידע כלומר ולא ניכר חוט
 השדרה שלו ואותה חוליה
 לא ניכרת שיש בה חוט
 השדרה. דבליעה ואע"פ
 שיש בה חוט השדרה
 בחוליה דומה כמי שאין
 בה דבליעה טפי: אול
 אייתי ליה כחוש א"ל
 הא בליטה טפי ולא ידע
 כלומר הני חוליות בליטי
 טפי ואותה חוליה שאין
 בה חוט השדרה דומה
 כמי שיש בה דבליטי טפי:
 הכי אמר שמואל עד אחד
 כלומר עד חוליה ראשונה
 של אליה טרפה דבה
 יש חוט השדרה: שלישיית
 כ"י. כלומר שלישיי אם
 שם נשברה החוליה כשרה
 דבה אין חוט:

(א) לעיל מב. (ב) לקמן
 מט. (ג) כמות
 א. (ד) מוספתא רפ"ג.
 (ה) מוספתא רפ"ג.
 (ו) פ"י דטרייה לרישה
 נעל צמרין והסה ראשו
 צמותל או צקקע ומנדנד
 מוחו. ערוך ערך טר ה'
 (ז) צ"ל דרב. (ח) כרימות
 (ט) עין צש"י צשבת
 (י) צ"ל לפרך. (יא) צס"י
 ויכר. (יב) צ"ל דקס.
 (יג) ציין צמות חיים כמד
 יעזוב על תמיה זן.

גליון הש"ס

גמ' אמר רבה בר יצחק
 (אמר רב). צהרא"ש ליתא
 וכן נראה מדברי רבי
 צמ"ש דלמרן משמיה
 דר"י פליגי על רבה ציי
 ואחיה ס"ל דקנה הלב
 דפליגי רב ושמואל מה
 דנפיק מנגררת חיים כמד
 לליבא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבא רב
 וכו' הוה עדיף. צ"ב ע"ל
 דף למ:

מוסף רש"י

לבית הסמפונות.
 נוקטת קטות המסמסות
 מצון הריאה. שהסם נוגע
 מהם צמחמסם אותו
 (לעיל מב.). חוט השדרה
 שפסק ברובו. טריפה
 (כמות ז). עד בין
 הפרשות. דהיינו כנגד
 הירכס שחוט מתפצל
 שם לג'. האחד פורש
 לצד עס ימין האליה
 שקרין הק"ש צלע"ז
 והשני צמאלו והאמצעי
 הולך דכרס עד סוף
 הינב ומצין הפרשות והאלה
 לא מתקין חוט השדרה.
 שפסק כלה כמו צככר (צ"ל
 שצדק) הצמהה נמקן על
 ירכה ולא על חללה ואין
 צ"ך לחוט (לעיל יא).

שיטה מקובצת

א) דעל כוותיה קרי ליה
 שומן: ב) דאמר לעיל
 ניקב הקנה למטה מן
 החזה: ג) כ"ש רוב
 עורו שהרי העור מחזיקו:
 ד) ה"מ בהפרדה אבל
 בהמרכה הפסק הוא:
 ט) מקצתו מאליו הס"ד
 ומה"ד דטרייה לרישיה
 הכה והיטיח ראשו בכותל
 לשון מכה טריה הס"ד
 ומה"ד טרייה וכו': ו) אוי
 לזה שנתמוזו מוחו הס"ד
 מה"ד שאינו מוליד
 תולדת האבר מן המוח
 הוא שגיד הנשה וכו':
 ז) היכן כמו של חוט
 השדרה להיות בהמה
 טרפה: ח) דשיעורו בנקב
 משורו למוח דחוט השדרה
 דשיעורו ברוב:

